

PŘÍRODNÍ PAMÁTKA HOLÁSECKÁ JEZERA

Kraj JIHMORAVSKÝ
Okres BRNO-MĚSTO
Katastrální území BRNĚNSKÉ IVANOVICE, HOLÁSKY

PLÁN PÉČE

řízení stavu a vývoje ekosystému ve zvláště chráněném území
zvláštního vědeckého, kulturního a výchovného významu
podle § 38 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
a prováděcí vyhlášky č. 64/2011 Sb.
pro období

2015-2024

1. Základní údaje o zvláště chráněném území a jeho ochranném pásmu

1.1 Základní identifikační údaje

Evidenční číslo	1128
Kategorie ochrany	Přírodní památka
Název území	Holásecká jezera
Druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno	Vyhláška
Orgán, který předpis vydal	Národní výbor města Brna
Číslo předpisu	/
Datum platnosti předpisu	10. 12. 1987
Datum účinnosti předpisu	01. 01. 1988

1.2 Údaje o lokalizaci území

Kraj	Jihomoravský
Okres	Brno - město
Obec s rozšířenou působností	Brno
Obec s pověřeným obecním úřadem	Brno
Obec – městská část	Brno - Tuřany
Katastrální území	Brněnské Ivanovice (612227), Holásky (612243)

Příloha M1:

Orientační mapa s vyznačením území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Tab. I.a: Přehled parcelního vymezení chráněného území

Parcela KN	Parcela PK	Číslo LV	Vlastník	Výměra v ha	Druh pozemku
k. ú. Brněnské Ivanovice					
1410/3	-	1155	Procházka Josef Procházka Roman Procházková Radomila	0,4962	orná půda
1411/1	-	1182	Okáč Jiří	0,0725	lesní pozemek
1411/9	-	10001	Statutární město Brno	0,0035	ostatní plocha
1411/10	-	993	Greshla Antonín Klapková Marie	0,0171	lesní pozemek

Parcela KN	Parcela PK	Číslo LV	Vlastník	Výměra v ha	Druh pozemku
			Zemáneková Alena		
1440	-	10001	Statutární město Brno	0,2314	ostatní plocha
1442/1	-	10001	Statutární město Brno	0,8133	ostatní plocha
1442/2	-	681	Linhart Milan	0,1006	ostatní plocha
1442/3	-	10001	Statutární město Brno	0,1531	ostatní plocha
1448	-	10001	Statutární město Brno	0,1058	trvalý travní porost
1449	-	7	Česká Republika	0,6929	vodní plocha

k. ú. Holásky

2104	-	10001	Statutární město Brno	0,0896	ostatní plocha
2177	-	10001	Statutární město Brno	0,5541	ostatní plocha
2181	-	10001	Statutární město Brno	0,1273	ostatní plocha
2182	-	10001	Statutární město Brno	0,0795	vodní plocha
2183	-	10001	Statutární město Brno	0,5478	ostatní plocha
2184	-	10001	Statutární město Brno	0,0667	ostatní plocha
2185	-	10001	Statutární město Brno	1,7361	ostatní plocha
2186	-	10001	Statutární město Brno	2,5346	vodní plocha
2187	-	10001	Statutární město Brno	0,2141	vodní plocha
2188	-	10001	Statutární město Brno	0,2259	vodní plocha
2189	-	10001	Statutární město Brno	0,2687	ostatní plocha
2190	-	10001	Statutární město Brno	0,2839	vodní plocha
2194	-	10001	Statutární město Brno	0,0813	ostatní plocha
2195	-	10001	Statutární město Brno	0,9187	ostatní plocha
2196	-	10001	Statutární město Brno	0,5215	vodní plocha

Parcela KN	Parcela PK	Číslo LV	Vlastník	Výměra v ha	Druh pozemku
2197	-	10001	Statutární město Brno	0,5166	vodní plocha
2198	-	10001	Statutární město Brno	0,1356	ostatní plocha
2199	-	10001	Statutární město Brno	0,8534	vodní plocha
2200	-	474	Straka Julius Straková Zdenka Straková Zdeňka	0,0214	trvalý travní porost
2201	-	380	Kučerová Helena	0,0067	trvalý travní porost
2202	-	141	Rudolecký Michal	0,0061	trvalý travní porost
2203	-	207	Blažková Blanka	0,0083	trvalý travní porost
2204	-	687	Pitocchi Michálková Jana	0,0067	trvalý travní porost
2205	-	63	Paroubek Václav Paroubková Dagmar	0,0132	trvalý travní porost
2206	-	565	Váchová Růžena	0,0060	trvalý travní porost
2207	-	587	Miroslava Vavřínková	0,0055	trvalý travní porost
2208	-	481	Lála Karel Lála Květoslav	0,0152	trvalý travní porost
2209	-	438	Příkryl František Příkrylová Ludmila	0,0142	trvalý travní porost
2210	-	103	Tlaskalová Marie	0,0082	trvalý travní porost
2211	-	689	Müller Lubomír	0,0059	trvalý travní porost
2212	-	728	Janečková Hana Miklová Anděla Morávková Jaroslava Štukovská Eva	0,0174	trvalý travní porost
2213	-	212	Přichystal Vladimír Přichystalová Hana	0,0108	trvalý travní porost
2214	-	728	Janečková Hana Miklová Anděla Morávková Jaroslava Štukovská Eva	0,0207	trvalý travní porost
2215	-	10001	Statutární město Brno	0,0150	trvalý travní porost
2217	-	301	Chmelíček Jaroslav Chmelíčková Božena	0,0087	trvalý travní porost
2225	-	10001	Statutární město Brno	0,0628	ostatní plocha

Parcela KN	Parcela PK	Číslo LV	Vlastník	Výměra v ha	Druh pozemku
2226	-	10001	Statutární město Brno	0,4526	vodní plocha
2227	-	10001	Statutární město Brno	0,2515	ostatní plocha
2228	-	10001	Statutární město Brno	0,0014	zastavěná plocha a nádvoří
2393	-	10001	Statutární město Brno	0,1339	ostatní plocha
2394	-	10001	Statutární město Brno	0,2020	ostatní plocha
2402	-	10001	Statutární město Brno	0,3395	ostatní plocha
2403	-	813	Moravský Rybářský Svaz	0,0142	zastavěná plocha a nádvoří

Pozn.: Rozdíl mezi celkovou výměrou chráněného území a součtem jednotlivých výměr uvedených v tabulce plyně ze zaokrouhlování souřadnic a výměr.

Ochranné pásmo:

Ochranné pásmo nebylo vyhlášeno – to znamená, že je tvořeno ze zákona územím do vzdálenosti 50 m od hranic zvláště chráněného území (§ 37 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů).

Příloha M2:

Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásmá

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásmá

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	OP plocha v ha	Způsob využití po- zemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	0,0896	-		
vodní plochy	6,3750	-	zamokřená plocha	
			rybník nebo nádrž	
			vodní tok	
trvalé travní poros- ty	0,2958	-		
orná půda	0,4962	-		
ostatní zemědělské pozemky	-	-		
ostatní plochy	5,0403	-	neplodná půda	
			ostatní způsoby využití	

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	OP plocha v ha	Způsob využití po- zemku	ZCHÚ plocha v ha
zastavěné plochy a nádvoří	0,0156	-		
plocha celkem	12,3125	22,5593		

1.5 Překryv území s jinými chráněnými územími

Národní park	Ne
Chráněná krajinná oblast	Ne
Jiný typ chráněného území	Ne
NATURA 2000	
Ptačí oblast	Ne
Evropsky významná lokalita	Ne

1.6 Kategorie IUCN

IV - řízená rezervace

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

Výrazný krajinný prvek a unikátní lokalita z hlediska výskytu některých druhů obojživelníků, hnězdění ptáků a refugium zvěře.

1.7.2 Předmět ochrany ZCHÚ – současný stav

A. ekosystémy

název ekosystému	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému
mokřadní ekosystém	cca 60 %	jednotlivé vodní plochy s břehovou vegetací

B. druhy

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita popu- lace v ZCHÚ	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu
/	/	/	/
/	/	/	/
/	/	/	/

C. útvary neživé přírody

útvar	geologická charakteristika	popis útvaru
/	/	/
/	/	/
/	/	/

1.8 Předmět ochrany EVL anebo PO, s kterými je ZCHÚ v překryvu

A. typy přírodních stanovišť

kód a název typu přírodního stanoviště	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis biotopu typu přírodního stanoviště
/	/	/
/	/	/
/	/	/

B. evropsky významné druhy a ptáci

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu
/	/	/	/
/	/	/	/
/	/	/	/

1.9 Cíl ochrany

Mokřadní ekosystém podporující reprodukci obojživelníků a zachování rostlinných a živočišných společenstev vázaných na vodní prostředí.

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

Přírodní památka Holásecká jezera se nachází na toku Černovického potoka podél západního okraje Holásek v nadmořské výšce okolo 192 m n. m. a je tvořena unikátní soustavou celkem jedenácti vodních ploch. Jedná se o sedm jezer (tj. Kašpárkovo, Typfl, Kmuničkovo, Roučkovo, Ledárenské, Plavecké a Strakovo) vzniklých rozdelením starého říčního ramene řeky Svitavy (délky cca 1 400 metrů a šířky 15 - 20 metrů) s přirozenými až přírodě blízkými břehy, převážně souvislými břehovými a pomístními fragmenty rákosin či mokřadní vegetace a třemi dalšími, v roce 1972 uměle vyhloubenými či upravenými nádržemi v jižní části zvláště chráněného území: vodní nádrž Opleta o výměře 2,54 ha je po celém obvodu opevněna panely a podél břehů chybí jakékoli mokřadní porosty, jezero Lávka je po celém obvodu opevněno panely a podél břehů jsou jen fragmenty rákosin (většina obvodu je průběžně kosena ve prospěch sportovního rybolovu), jezero Kocábka dnes patří z hlediska ochrany přírody k těm nejcennějším jezerům celé soustavy (pozn. jezera Lávka a Kocábka jsou původně zřejmě rovněž částí starého říčního ramene řeky Svitavy). Území přírodní památky pak ještě zahrnuje i nejmenší vodní plochu dané lokality, kterou je Mateční rybník využívaný k chovu ryb, který ovšem není volně přístupný.

Celá soustava Holáseckých jezer je napájena Černovickým potokem ústícím do prvního nejhornějšího Kašpárkova jezera. Potok pak postupně napájí další jezera, která jsou vzájemně propojena. V současnosti jsou jednotlivá jezera oddělena jen volnými propustky nebo fragmenty dřívějších hrází. Všech sedm jezer v korytě starého ramene řeky Svitavy je tak volně propojeno s výpustným objektem v hrázi Strakova jezera. Vedle tohoto výpustného objektu se nachází v jihozápadní části Ledárenského jezera rozpadající se nefunkční objekt typu požerák (výškově nenastavitelný). Z něj voda vytéká do trubního obtoku, který vede podél západního břehu Plaveckého a Strakova jezera (v blízkosti Strakova jezera se v porostu nachází kontrolní šachta) a pod Strakovým jezerem ústí do Černovického potoka. Ústí trubního obtoku je v terénu viditelné a obtok je funkční – za nižších stavů vody určuje výšku vodní hladiny v soustavě jezer, v takovém případě objektem na Strakově jezeře, který propouští vodu pouze za výrazněji zvýšených průtoků, nevytéká nic. Vodní nádrž Opleta je dotována podzemní vodou. Přehled o stávajícím fungování vodohospodářského systému Holáseckých jezer podává mapová příloha 6.6. v Plánu revitalizace Holáseckých jezer zpracovaném ATELIERem FONTES, s.r.o.

V břehových a doprovodných porostech se ze stromů uplatňuje zejména jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), jilm vaz (*Ulmus laevis*), olše lepkavá (*Alnus glutinosa*), topol černý (*Populus nigra*), topol bílý (*Populus alba*) nebo vrby (*Salix* sp.). Podél pravého břehu dolních jezer jsou dochovány fragmenty linie topolů kanadských (*Populus canadensis*). Keře jsou zastoupeny asi nejčastěji bezem černým (*Sambucus nigra*), brslenem evropským (*Euonymus europaeus*) nebo svídou krvavou (*Swida sanguinea*).

V porostech roste celá řada letitých mohutných stromů. Především jde o obří vrby nebo topoly. Za pozornost stojí skupina olší lepkavých při jihozápadním břehu jezera Kocábka, průměr kmene při bázi jednoho ze stromů se už pohybuje kolem jednoho metru. Za pozornost také stojí fragment prastaré hlavaté vrby vlevo u přístupové cesty vedoucí přímo na hráz Plaveckého jezera, který v roce 2013 vypálil neznámý vandal.

2.1.1 Fauna

Holásecká jezera jsou dodnes, byť oproti minulosti ve značně snížené míře, především významnou lokalitou mokřadních živočichů.

Obojživelníci

Přírodní památka je tradiční rozmnožovací lokalitou obojživelníků. Z původních 9 druhů se jich zde však dodnes vyskytuje pouze pět, navíc zpravidla v minimálních zbytkových počtech. Nejpočetnější jsou v současnosti zdejší populace skokana skřehotavého (*Rana ridibunda*) a ropuchy zelené (*Bufo viridis*). Mezi vodními skokany se vzácně objevuje skokan zelený (*Rana kl. esculenta*). Podmínky pro rozmnožování ropuchy zelené nejsou v území ideální. Početnost přežívajících populací skokana štíhlého (*Rana dalmatina*) a ropuchy obecné (*Bufo bufo*) je minimální.

Plazi

Spíše vzácně se dnes v území vyskytuje užovka obojková (*Natrix natrix*) nebo ještěrka obecná (*Lacerta agilis*).

Ryby

V jezerech se vyskytují běžné druhy ryb (pozn. jejich přehled viz kapitola 1.3 v Plánu revitalizace Holáseckých jezer zpracovaném ATELIERem FONTES, s.r.o.). Dříve uváděné druhy ryb, např. koljuška tříostná (*Gasterosteus aculeatus*), hořavka duhová (*Rhodeus sericeusamarus*), slunka obecná (*Leucaspis delineatus*), piskoř obecný (*Misgurnus fossilis*), s největší pravděpodobností z lokality vymizely.

Ptáci

Holásecká jezera jsou především tradičním hnázdištěm některých mokřadních ptáků, včetně některých ohrožených druhů. V posledních 10 letech zde pravidelně hnázdí především kachna divoká (*Anas platyrhynchos*), slípka zelenonohá (*Gallinula chloropus*) a rákosník obecný (*Acrocephalus scirpaceus*), vzácně byly zjištěny výskyty v souvislosti s hnázděním u bukáčka malého (*Ixobrychus minutus*), rákosníka velkého (*Acrocephalus arundinaceus*), cvrčilky slavíkové (*Locustella luscinoides*) nebo lysky černé (*Fulica atra*). Podmínkou hnázdění většiny uvedených druhů jsou porosty rákosu obecného (*Phragmites australis*), zvláště porosty zatopené. Těch však v posledních deseti letech v území značně ubylo (zejména na Roučkově a Ledárenském jezeře), takže hnázdění je dnes omezeno prakticky už jen na nejnižší partie území (zejména na Strakovo jezero a jezero Kocábka).

Bohatě jsou ptactvem osídleny břehové a doprovodné porosty jezer, ve kterých jsou četně starší doupné stromy a nemalé plochy zarostlé bujným keřovým patrem. Z ohrožených druhů zde hnázdí pravidelně žluva hajní (*Oriolus oriolus*), lejsek sedý (*Muscicapa striata*), slavík obecný (*Luscinia megarhynchos*), strakapoud jižní (*Dendrocopos syriacus*) nebo krutihlav obecný (*Jynx torquilla*). Zcela běžným zde býval v minulosti moudivláček lužní (*Remiz pendulinus*), se kterým se tu však v posledních letech setkáváme stále vzácněji.

Savci

Příležitostně se na Holáseckých jezerech vyskytuje i bobr evropský (*Castor fiber*), což dokládá přítomnost různě starých ohryzů. Pravidelným obyvatelem břehových a doprovodných porostů je veverka obecná (*Sciurus vulgaris*).

2.1.2 Flóra

Holásecká jezera jsou dodnes, byť oproti minulosti ve značně snížené míře, významnou lokalitou mokřadních rostlin. Žádné unikátní druhy zde v posledních desetiletích sice zaznamenány nebyly, ale dodnes tu rostou fragmenty několika atraktivně kvetoucích druhů charakteristických pro jihozápadní rostlinná společenstva starých říčních ramen. Především jde o kosatec žlutý (*Iris pseudacorus*), šmel okoličnatý (*Butomus umbellatus*), blatouch bahenní (*Caltha palustris*) nebo kyprej vrbice (*Lythrum salicaria*) rostoucí v pobřežních bažinatých místech. V území se rovněž z významnějších druhů vyskytuje i šišák vroubkovaný (*Scutellaria galericulata*) a česnek medvědí (*Allium ursinum*). Druhy splývající na vodních hladinách jsou zastoupeny stulíkem žlutým (*Nuphar lutea*). Zajímavostí jsou přetravávající porosty druhu rostoucího ve vodním sloupci: růžkatce bra-

davčitého (syn. ponořeného) (*Ceratophyllum submersum*). Zvláště bohaté porosty stulíku žlutého jsou na jezeře Kocábka. V posledních deseti letech se rozšiřují porosty téhož druhu i na Plaveckém jezeře, kde se objevují také poměrně bohaté porosty růžkatce (minimum růžkatce je dnes k vidění i v sousedním Ledárenském jezeře). Na hladině jezera Typfl se v posledních letech objevuje několik menších vysazených zahradních kultivarů leknínu (*Nymphaea* sp.). V břehových a doprovodných porostech rostou dva druhy orchidejí. V jižním lesíku jde o okrotici bílou (*Orobanche alba*) (viz Příloha č. 1 Fotografická dokumentace ZCHÚ), podél pravého břehu Roučkova jezera pak o kruštík širolistý (*Epipactis helleborine*).

2.1.3 Přehled zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů

Tab. II.a: Zvláště chráněné druhy prokazatelně se vyskytující ve ZCHÚ

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	popis biotopu druhu, další poznámky
růžkatec bradavčitý (<i>Ceratophyllum submersum</i>)	místy běžná	silně ohrožený	viz text
okrotice bílá (<i>Orobanche alba</i>)	místy běžná	ohrožený	viz text
skokan skřehotavý (<i>Rana ridibunda</i>)	vysoká	kriticky ohrožený	viz text
skokan zelený (<i>Rana kl. esculenta</i>)	řídká - vzácně	silně ohrožený	viz text
skokan štíhlý (<i>Rana dalmatina</i>)	minimální	silně ohrožený	viz text
ropucha obecná (<i>Bufo bufo</i>)	minimální	ohrožený	viz text
ropucha zelená (<i>Bufo viridis</i>)	vysoká	silně ohrožený	viz text
ještěrka obecná (<i>Lacerta agilis</i>)	řídká – vzácně	silně ohrožený	viz text
užovka obojková (<i>Natrix natrix</i>)	místy běžná	ohrožený	viz text
veverka obecná (<i>Sciurus vulgaris</i>)	běžná	ohrožený	viz text
bukáček malý (<i>Ixobrychus minutus</i>)	řídká - vzácně	kriticky ohrožený	viz text
rákosník velký (<i>Acrocephalus arundinaceus</i>)	řídká – vzácně	silně ohrožený	viz text
cvrčilka slavíková (<i>Locustella lusciniooides</i>)	řídká – vzácně	ohrožený	viz text
žluva hajní (<i>Oriolus oriolus</i>)	běžná	silně ohrožený	viz text
lejsek šedý (<i>Muscicapa striata</i>)	běžná	ohrožený	viz text
slavík obecný (<i>Luscinia megarhynchos</i>)	běžná	ohrožený	viz text
strakapoud jižní (<i>Dendrocopos syriacus</i>)	běžná	silně ohrožený	viz text

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	popis biotopu druhu, další poznámky
krutihlav obecný (<i>Jynx torquilla</i>)	běžná	silně ohrožený	viz text
moudivláček lužní (<i>Remiz pendulinus</i>)	řídká – vzácně	ohrožený	viz text

Tab. II.b: Zvláště chráněné a významné druhy ptáků pozorované ve ZCHÚ

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	popis biotopu druhu, další poznámky
slavík tmavý (<i>Luscinia luscinia</i>)	pozorován na průtahu	silně ohrožený	
lejsek černohlavý (<i>Ficedula hypoleuca</i>)	pozorován na průtahu		
volavka bílá (<i>Egretta alba</i>)	pozorován na průtahu	silně ohrožený	
kvakoš noční (<i>Nycticorax nycticorax</i>)	pozorován na průtahu	silně ohrožený	
sluka lesní (<i>Scolopax rusticola</i>)	pozorován na průtahu	silně ohrožený	
bekasina otavní (<i>Gallinago gallinago</i>)	pozorován na průtahu	silně ohrožený	
pisík obecný (<i>Actitis hypoleuca</i>)	pozorován na průtahu	silně ohrožený	
vodouš kropenatý (<i>Tringa ochropus</i>)	pozorován na průtahu	silně ohrožený	
polák malý (<i>Aythya nyroca</i>)	pozorován na průtahu	kriticky ohrožený	
polák chocholačka (<i>Aythya fuligula</i>)	pozorován na průtahu		
polák velký (<i>Aythya ferina</i>)	pozorován na průtahu		
ledňáček říční (<i>Alcedo atthis</i>)		silně ohrožený	

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti, současnosti a blízké budoucnosti

Už počátkem 20. století byly tůně na starém říčním rameni řeky Svitavy vycházkovou oblastí obyvatel Brněnských Ivanovic, Holáseka a Tuřan. Už tehdy sloužily ke koupání a sportovnímu rybolovu, ale současně poskytovaly dobré podmínky pro rozvoj mokřadní vegetace nebo život mokřadních živočichů. Tůně a jezera byla čištěna a jejich okolí udržováno. Už během 50. let minulého století se na jezerech projevovalo zhoršování životního prostředí v souvislosti s intenzifikací zemědělství v okolí a také zaústováním kanalizace. Ještě v 60. letech však vykazovala jezera na základě hydrobiologických průzkumů ekologicky vyrovnané prostředí. Ve druhé polovině let 70. však už mělo horní Kašpárkovo jezero charakter vyhnívacího rybníčka a níže položená jezera začínala být silně zabahněna. Už tehdy přestávalo být okolí jezer postupně udržováno, zahrady a záhumenky se po značných délkách začaly přiblížovat až k vodě.

Ještě v 80. letech minulého století byla jezera vyhledávaným místem pro odpočinek nejen místních obyvatel, ale i ze vzdálenějších míst Brna. Cesty podél jezer byly volné a četnými malebnými výhledy, mnohde ještě v osluněných březích prosperovaly atraktivně kvetoucí mokřadní rostliny, podél Opletů byly rozsáhlé kosené travnaté plochy apod. (viz historické fotografie v Příloze č. 1 Fotodokumentace ZCHÚ). Ještě v roce 2003 byl stav relativně dobrý, ale vyžadoval okamžité zahájení radikálních rekonstrukčních či revitalizačních opatření. K tomu nedošlo a negativní vývoj se v posledním desetiletí značně urychlil. Degradace po většině území je dnes značná a mnohde na pokraji možné nápravy. Obnovení původního charakteru a druhové rozmanitosti mokřadních organismů je možné jen v dílčích partiích území. Na stranu druhou se část území jeví jako možné a žádoucí ponechat samovolnému vývoji s občasnými nezbytnými zásahy (např. v podobě ořezu vzrostlých stromů, prosvětlení porostu dřevin okolo tůní apod.).

V území se dnes projevují tři negativní vlivy zásadním způsobem snižující až degradující význam přírodní památky. První je vysoká návštěvnost, která je především příčinou značného znečištění území volně rozptylovaným odpadem. Druhou je sportovní rybářství, které je příčinou degradace vodních ploch vysokými rybími obsádkami. A třetí pak vysekávání a vypalování rákosin za účelem vytváření míst pro rybáře, které dále narušuje již tak minimální rákosové porosty. Nicméně k vypalování rákosin v poslední době (tj. od února roku 2012) již nedochází, naproti tomu se však rozmáhá krádež dřevní hmoty (zatím zejména u padlých stromů).

S ohledem na předpokládanou revitalizaci území realizovanou podle Plánu revitalizace Holáseckých jezer zpracovaným ATELIERem FONTES, s.r.o., se jeví s ohledem na nutnost investic do vodohospodářských staveb jako velmi aktuální dořešení problému spojeného s určením jejich správce.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy

MATUŠKA, P., 2002: Plán péče PP holásecká jezera 2002-2012 (pozn. deponován na OŽP KrÚ JmK v Brně).

MARTIŠKO, J., 2003: Doporučení k revitalizaci PP Holásecká jezera (pozn. deponováno na OŽP KrÚ JmK v Brně).

Plán revitalizace Holáseckých jezer, zpracovatel ATELIER FONTES, s.r.o., 2012 (pozn. deponován na OŽP KrÚ JmK v Brně).

Plán revitalizace Holáseckých jezer – projekt tůněk, zpracovatel ATELIER FONTES, s.r.o., září 2013 (pozn. deponován na OŽP KrÚ JmK v Brně).

Revitalizace přírodní památky Holásecká jezera, A.KTI, s.r.o. (DUR, revize 2, 1již 0/2007) (pozn. jedná se o již neaktuální dokument)

Územní plán města Brna (z roku 1994, v aktualizované podobě)

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

Převážná část území přírodní památky je dnes ve stavu, který ne zcela odpovídá zájmům ochrany přírody. Nápravu by měla přinést realizace projektu revitalizace Holáseckých jezer. Plán péče předpokládá realizaci projektu revitalizace Holáseckých jezer v souladu s plánem zpracovaným ATELIERem FONTES, s.r.o.

Především horní čtyři jezera (Kašpárkovo, Typfl, Kmuničkovo a Roučkovo) jsou značně zanesena sedimenty. Levý břeh Roučkova jezera je dnes fatálně znehodnocen zahradními aktivitami dosahujícími až k samotné vodní hladině a jakákoliv alespoň nějaká obnova přirozenějšího charakteru starého říčního ramene je už nemožná. Vrcholem jsou mola s plechovými sudy nebo jiné doplňky.

Samostatnou kapitolou je vegetační kryt území, který se už příliš dlouho vyvíjí samovolně bez

potřebných zásahů s cílem jeho usměrnění. V každém území, zvláště vlhčího či mokřadního charakteru, probíhá trvalý a mnohdy překotný vývoj vegetace, který nejprve pomalu a nakonec stále rychleji směřuje k bujnemu zárustu a zastínění a pokud chceme nějaké území uchovat alespoň v částečné historické podobě, tak ho není možné samovolnému vývoji ponechat. Výsledkem jsou dnešní bujné břehové porosty podél většiny jezer, které mnohde navozují lesní stinný charakter jezer. To není z hlediska malebnosti či mokřadní fauny a flóry ideální, přičemž se navíc situace neučastní zhoršuje. Rozvoj dřevin podél břehů jezer navíc postupně zcela likviduje jakékoliv litorální rákosové porosty. V bujných porostech jsou rovněž pohledově ukryté staré stromy (zvláště vrby).

Celá soustava Holáseckých jezer je tradičně využívána ke sportovnímu rybolovu. Tato činnost je příčinou degradace vodních ploch vysokou rybí obsádkou.

Obojživelníci

Populace obojživelníků v území s výjimkou populace skokana skřehotavého nehrájí žádnou významnější roli, protože jejich početnost je minimální. Místa s optimálními podmínkami pro jejich efektivní rozmnожování, tedy bezpečný vývoj od vajíček až po mladé metamorfované žabky, v celém území dlouho chyběla. Změnu k lepšímu v tomto směru přineslo až vybudování několika drobných tůní na místě stávajících terénních depresí v dřevinné vegetaci pravobřeží Roučkova jezera v roce 2013 (viz Plán revitalizace Holáseckých jezer – projekt tůnek, zpracovatel ATELIER FONTEES, s.r.o.). V místě vybudování tůnek došlo redukcí stávajících dřevin za účelem zajištění dostatečného osvitu nových mokřadních ploch, přičemž dřevní hmota byla v území ponechána s cílem vytvoření vhodného biotopu pro hmyz a zimoviště pro obojživelníky.

Přesto stále platí, že nikde v celém území nejsou prosluněné mělčiny bohatě porůstající měkkou mokřadní vegetací (je třeba připomenout, že místy relativně bohaté rákosové porosty jsou v tomto směru víceméně stinným a nevhodným prostředím a ani osamocené vzplývající porosty stulíku žlutého nemohou v tomto směru sehrát žádnou významnější roli). Nejvýznamnějším místem pro rozmnожování obojživelníků v území je v současnosti zřejmě Mateční rybník.

Ptáci

V souvislosti s radikálním ústupem rákosových porostů na Roučkově a Ledárenském jezeře v posledních letech je hnízdění mokřadních ptáků stále vzácnější a dnes je omezeno už víceméně jen na Strakovo jezero a jezero Kocábka. Na dříve nejcennějším Ledárenském jezere jsou dnes rákosiny na okraji vymizení.

Negativní v souvislosti s hnízděním mokřadních ptáků je i přílišný vzrůst dřevin podél břehů uvedených jezer, který zásadním způsobem mění charakter vodních ploch, protože jsou z hlediska potřeb mokřadních ptáků příliš uzavřené. Ústup litorálních porostů souvisí na jezerech i s přílišným rozvojem dřevinného patra, které postupně litorální porosty zcela utlumí a vytlačí. Břehy vodních ploch nacházející se především v jižní části zvláště chráněného území by měly být, při zachování starých doupných stromů a stávajících významných dřevin, maximálně otevřeného a prosluněného charakteru.

Daleko lépe jsou na tom, alespoň co se týče vhodného biotopu, ptáci hnízdící v břehových a doprovodných porostech. Klíčové pro bohatou avifaunu této ptáků jsou především stromové dutiny (staré doupné stromy) a bujné keřové podrosty stromových porostů, které by proto měly být v části území vždy v dostatečném množství zachovány.

Mokřadní a vodní rostliny

V souvislosti s bujným vzrůstem náletových a keřových porostů podél břehů jezer jsou dnes na okraji vymizení i v minulosti bohaté porosty některých mokřadních rostlin. K charakteristickým mokřadním druhům zde vždy patřil především blatouch bahenní (*Caltha palustris*), kyprej vrbice (*Lythrum salicaria*), kosatec žlutý (*Iris pseudacorus*) a šmel okoličnatý (*Butomus umbellatus*).

2.4.1 Základní údaje o vodních nádržích

Kašpárkovo jezero

První vodní plochou je Kašpárkovo jezero s rozlohou 0,9 ha. Jedná se o nádrž značně protáhlého tvaru o šířce 10 - 15 m. Od Typflu je oddělena cca 2,5 m širokou sypanou hrázkou, po jejímž záhlaví vede cesta využívaná pro průjezd motorových vozidel, jinak je vodní plocha přístupná po svém obvodu jen velmi obtížně. Jezero je silně poznamenané znečištěním a fakticky je již úplně zaneseno sedimenty. Jedná se o téměř zcela souvisle zastíněnou vodní plochu, ve které se nachází četné padlé kmeny či nahnuté břehové dřeviny.

Typfl

Jedná se o vodní plochu o rozloze 0,6 ha bezprostředně navazující na Kašpárkovo jezero. Břehy jezera jsou porostlé až na několik míst souvislou břehovou dřevinnou vegetací. Zhruba v polovině délky jezera je do vody z levé strany zaústěno potrubí dešťové kanalizace z areálu MANAG a z blízkých laboratoří (rozbory mléka). Dle sdělení místních obyvatel (rybářů) tato výust' občas způsobuje problémy (vytéká znečištěná voda). Vodní plocha je opět silně zastíněná vzrostlými dřevinami. Ve vodě je přítomno značné množství mrtvého dřeva. Na části stromů je patrná činnost nového přírodního fenoménu – bobra. Pravý břeh je celý zpřístupněn souběžně vedoucí cestou lemovanou dožívající alejí stromů (převážně kříženci topolu). Na levém břehu sahají až k břehové hraně zahrádky.

Kmuníčkovo jezero

S plochou necelých 0,3 ha patří k nejmenším ze soustavy vodních ploch na Černovickém potoce. Břehy jezera jsou i v tomto případě porostlé souvislou břehovou dřevinnou vegetací.

Roučkovo jezero

Toto jezero o celkové ploše 1 ha má velmi protáhlý tvar, jeho šířka se pohybuje kolem 20 m. Břehy jsou travnaté, porostlé převážně olšemi, vrbami a topoly. V severní části levého břehu zasažují k vodní ploše zahrádky se zástavbou. Přímo na vodní ploše se nachází několik mol či pontonů využívaných pro jízdu na lodičkách. Na jižním pravém břehu začínají plochy suchozemských a později akvatických rákosin a také pás dožívajících vlašských topolů. Do Roučkova jezera ústí dešťová kanalizace z ulice Prodloužená, která dle informací místních nárazově způsobuje problémy (znečištění vody).

Ledárenské jezero

Jezero o výměře 0,6 ha je podél pravého břehu ještě lemováno postupně mizejícími porosty rákosu obecného (*Phragmites australis*) s převahou terestrických porostů, které byly ještě v roce 2003 souvislé a bohaté. Jejich dnešní rozsah je už tak malý, že zde mokřadní ptáci téměř nehnízdí a vůči pěšinou procházejícím návštěvníkům už ani nevytváří izolační bariéru. Z pravého břehu vybíhají do středu jezera četné ležící fragmenty starých topolů. Podél pravého břehu je nesouvislá (zčásti už stromy popadaly nebo byly pokáceny) linie starých topolů kanadských (*Populus canadensis*). Po břehu se rychle šíří náletové a keřové porosty, což lze považovat za jeden z hlavních důvodů radikálního ústupu rákosin.

Jezero je využíváno ke sportovnímu rybolovu. Rybí obsádka znemožňuje bohatší rozvoj vodního rostlinstva a nepochybějí i rozšíření rákosin hlouběji do zatopené plochy.

Plavecké jezero

Jezero o výměře 0,7 ha je po obou březích lemováno nesouvislým břehovým porostem. Podél pravého břehu je linie starých topolů kanadských (*Populus canadensis*). Podél hráze s Ledárenským jezerem a v horní části levého břehu je souvislý pobřežní porost rákosu obecného (*Phragmites aus-*

tralis). V dolní části jezera nad hrází Strakova jezera je menší porost stulíku žlutého (*Nuphar lutea*).

Jezero je intenzivně využíváno ke sportovnímu rybolovu. Rybí obsádka znemožňuje bohatší rozvoj vodního rostlinstva a nepochybě i rozšíření rákosin hlouběji do zatopené plochy. Rákosiny po obvodu jezera jsou navíc pravidelně sečeny (případně vypalovány) s cílem uvolnění břehů pro rybolov.

Strakovo jezero

Jezero o výměře 0,4 ha je především podél jižního břehu ještě lemováno bohatšími porosty rákosu obecného (*Phragmites australis*) s převahou terestrických porostů, kterou jsou však na rychlém ústupu v souvislosti s rozvojem dřevin podél břehů. Ještě v roce 2003 byly rákosové porosty podél jižního i severního břehu velmi bohaté a bujně. V jezeře jsou dnes jen sporadické porosty růžkatce (*Ceratophyllum sp.*). Ještě v roce 2003 byly porosty ponořené vegetace ve vodách jezera souvislé a bohaté. V dolní části jižního břehu se nachází mohutný topol (*Populus sp.*). Podél severního břehu je linie starých postupně dožívajících topolů kanadských (*Populus canadensis*). Dnes ještě jezero s rákosinami a otevřenějším charakterem představuje relativně dobré podmínky pro hnízdění mokřadních ptáků. Situace se však rychle zhoršuje, rákosiny dále mizí a dřeviny jezera příliš rychle zacloňují.

Jezero je využíváno ke sportovnímu rybolovu. Rybí obsádka znemožňuje bohatší rozvoj vodního rostlinstva a nepochybě i rozšíření rákosin hlouběji do zatopené plochy.

Opleta

Tato vodní plocha o rozloze 4 ha vznikla až v roce 1974 jako plocha pro potřeby a vyžití místních rybářů. Má zhruba oválný tvar a travnaté sečené břehy opevněné betonovými panely (postupně se sesouvají ke dnu). Některé panely již zcela chybí a za jejich linií se vytvořily kaverny a abrazní svahy různé velikosti. Břehové porosty se zde prakticky nevyskytují, u břehu roste pouze několik solitérních dřevin.

Kocábka

Jezero o výměře 0,3 ha je po celém obvodu lemováno bohatými porosty rákosu obecného (*Phragmites australis*) s převahou terestrických porostů. V jezeře jsou bohaté plošné porosty stulíku žlutého (*Nuphar lutea*). Situace je zde téměř stejná jako v roce 2003, ale ve vodním sloupci dnes prakticky chybí jakékoli porosty růžkatce (*Ceratophyllum sp.*). Při jihozápadním břehu je skupina olší lepkavých (*Alnus glutinosa*) s jedním mohutným stromem. Kocábka je posledním jezerem, které bohatými rákosinami a otevřeným charakterem představuje optimální podmínky pro hnízdění mokřadních ptáků.

Jezero je využíváno ke sportovnímu rybolovu. Rybí obsádka znemožňuje bohatší rozvoj vodního rostlinstva a nepochybě i rozšíření rákosin hlouběji do zatopené plochy. Podél severovýchodního břehu je narušována souvislost rákosových porostů vysekáváním míst pro lov ryb.

Lávka

Jezero o výměře 0,3 ha má travnaté břehy s rozsáhlejším porostem rákosu, které jsou navíc zpevněny železobetonovými panely. Opevnění postupem času sjízdí směrem ke dnu, rovněž betonové schůdky do vody jsou již ze stejného důvodu nepoužitelné. Lávka je v rámci rybářského revíru vyhrazena pro potřeby mladých rybářů, kvůli pořádání rybářských závodů je plocha jejich rákosin kosena, čímž je v této lokalitě znemožněno hnízdění ptáků v rákosinách.

Mateční rybník

Nejmenší vodní plocha (mimo tůně) s rozlohou 0,1 ha, nacházející se ve zvláště chráněném území. Pro čerpání vody z Lávky do Matečného rybníka slouží čerpací stanice na východním okraji Lávky (oplocena). Mateční rybník je součástí oploceného areálu místní organizace MRS. Vodní plocha je sice zahrnuta do území přírodní památky, ale provádí se na ní hospodaření dle aktuálních

potřeb rybářů. Jedná se o jednu z nejvyužívanějších lokalit pro rozmnožování obojživelníků v rámci Holáseckých jezer.

Severní lesík

Porost dřevin o rozloze cca 0,82 ha mezi břehem Kašpárkova jezera a zahrádkářskou kolonií má charakter lužního lesa. Převládají zde topoly, olše a jasany. Vzácněji se objevují javory a vrby. Po celé ploše lesíku je souvislý zapojený keřový podrost, hlavně bezu černého a svídy (začíná se objevovat pajasan žláznatý (*Ailanthus altissima*)). Hustota keřů je přičinou naprosté absence bylinného podrostu. Lesík je dnes zcela neprůchodný. Vhodné je úplné odstranění zejména bezu černého a eliminace cizorodých dřevin (akát, pajasan) s případnou sanační probírkou ostatních dřevin.

Jižní lesík

Porost dřevin o rozloze cca 0,52 ha v pravobřeží Černovického potoka v nejjižnějším cípu zvláště chráněného území. Jsou zde zastoupeny především následující druhy dřevin: topoly, olše, javory, jasan ztepilý, trnka, střemcha a třešeň ptačí. Přítomien je i souvislý keřový podrost, tvořený převážně bezem černým, brslenem, svídou a růží šípkovou.

2.5 Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních ochranářských zásahů do území a závěry pro další postup

Stávající provedené zásahy spočívající především v péči o dřeviny, kterou průběžně zajišťuje MMB ve spolupráci s Městskou částí Brno – Tuřany a KrÚ JmK, je na místě hodnotit pozitivně. Došlo k odstranění nebezpečných dřevin v okolí stávajících frekventovaných cest, pěšin a zahrádek, přičemž byly v území ponechávány v maximální možné míře i stojící torza dřevin, příp. celé ležící kmeny či hromady nehroubí. Po několika letech došlo opět k ořezu hlavatých vrb nacházejících se u přístupové cesty k Plaveckému jezeru. Došlo rovněž i k zahájení kosení travnatých ploch nacházejících se v jižní části území, především okolo Opletý.

V pravobřeží Roučkova jezera na místě s optimálními podmínkami v podobě stávajících terénních depresí došlo k vybudování několika drobných tůní. Tůně by měly přinést zlepšení podmínek pro rozmnožování zdejších obojživelníků..

V území byly ve spolupráci orgánu ochrany přírody s Městskou částí Brno-Tuřany a MMB také umístěny dočasné panely s textem informujícím o významu rákosin pro ohrožené mokřadní druhy ptáků s cílem zabránit jejich každoročnímu protipravnímu vypalování. Připravuje se umístění informační tabule s textem o významu starých dřevin a jejich rozpadajících se torz (předpokládaná realizace je do konce roku 2014).

Jako optimální se jeví pokračovat ve stávajících zásazích ve vztahu ke dřevinám a kosení travních porostů. Je nezbytné provádět pravidelný ořez hlavatých vrb a redukci dřevin v okolí tůní a opakování kosení stávajících travních ploch formou mozaikové seče.

Velmi vhodné by bylo rovněž i vybudování naučné stezky pro veřejnost navštěvující toto území. To se však jeví jako optimální až po realizaci projektu (zejména investičních akcí), který bude komplexně řešit území přírodní památky.

Jako nejzásadnější pro zvláště chráněné území se v příštích letech jeví brzká realizace projektu dle Plánu revitalizace PP Holásecká jezera, zpracovaném ATELIERem FONTES, s.r.o., se kterou tento plán péče o přírodní památku Holásecká jezera počítá.

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Prioritním zájmem ochrany přírody je zachování lokality jakožto významného mokřadního ekosystému v rámci brněnské aglomerace, představujícího cenný biotop některých druhů obojživelníků a rovněž i významné hnízdiště ptáků. Sladění zájmů ochrany přírody se zájmy veřejnosti v podobě aktivního využívání tohoto území předpokládá i Plán revitalizace PP Holásecká jezera,

zpracovaný ATELIERem FONTES, s.r.o., který rozděluje plochu lokality do tří zón, tj. na přírodní zónu, rekreační zónu a přírodně-rekreační zónu.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

Podrobný harmonogram managementových opatření je zpracován na celé desetileté období platnosti plánu péče. Během plné vegetace každého roku bude situace v území posouzena a pro následující rok budou managementové zásahy podle potřeby případně upraveny či upřesněny (aktualizovány).

Při vlastní realizaci je nezbytné průběžné odborné sledování a dokumentace realizovaných zásahů. Realizace všech zásahů ve zvláště chráněném území bude probíhat za spolupráce orgánu ochrany přírody s MMB a Úřadem městské části Brno – Tuřany. Plán péče počítá s realizací projektu revitalizace zvláště chráněného území dle Plánu revitalizace PP Holásecká jezera, zpracovaném ATELIERem FONTES, s.r.o.

Shrnutí základních principů péče o přírodní památku neinvestičního charakteru:

KOSENÍ

Pravidelným kosením je třeba průběžně udržovat travnaté plochy v trase pro návštěvníky a po obvodu nádrže Opleta. Dále je nutné zachovat travnaté plochy mezi nádrží Opleta a jezery Lávka a Kocábka, mezi Opletou a Strakovým jezerem a v pravobřeží Plaveckého jezera. Pokosená biomasa bude vždy nejpozději do 10 dnů shrabána a přemístěna k okraji území, kde bude následně likvidována spálením nebo odvozem.

Orgán ochrany přírody je schopen zajišťovat pouze kosení realizované v souvislosti s péčí o předmět ochrany zvláště chráněného území.

PROBÍRKY DŘEVIN

V břehových a doprovodných porostech podél jezer probíhá zpravidla už dlouhodobě samovolný vývoj vegetace. Porosty mají na řadě míst „neuspořádaný“ charakter, letité stromy jsou příliš zarostlé a ukryté, bujně porosty brání malebným výhledům do jezer, mnohde jsou druhově cenné stromy potlačovány rychle rostoucími náletovými jedinci a podobně. Proto tyto porosty vyžadují provedení všeobecných probírek.

Jedná se především o plochy v okolí tůněk a mokřadních ploch, kde vzrostlé dřeviny výrazným způsobem omezují žádoucí oslunění vodních ploch. Dále se pak jedná o dřeviny nacházející se v okolí frekventovaných komunikací, cest a pěšin. Jako žádoucí se rovněž jeví odstranění zejména bezu černého a eliminace cizorodých dřevin (akát, pajasan) s případnou sanační probírkou ostatních dřevin v prostoru severního lesíku.

V rámci probírek dřevin je nezbytné ponechávat v území doupné stromy, cenné perspektivní jedince a rovněž i přestárné vzrostlé dřeviny představující jedinečný biotop nejrůznějších organismů. Nedovoluje-li zdravotní stav dřeviny s ohledem na lokalizaci ponechání dřeviny na daném místě k přrozenému dožití, je vhodné, dovolují-li to okolnosti, ponechat na místě alespoň stojící torzo takové dřeviny.

Orgán ochrany přírody je schopen zajišťovat pouze zásahy na dřevinách realizované v souvislosti s péčí o předmět ochrany zvláště chráněného území.

ODSTRAŇOVÁNÍ DŘEVIN

Samovolné pronikání a rozvoj náletových dřevin nebo keřů do tradičních rákosových porostů porůstající břehy některých jezer vede k potlačování až mizení rákosin a navíc dochází vzhůru stromů k prostorovému zacloňování jezer. Obě tyto skutečnosti jsou nepřijatelné z hlediska výskytu

a hnízdění mokřadních ptáků, kteří rákosiny nezbytně potřebují, stejně jako maximální otevřenosť terénu. Proto je dnes hnízdění mokřadních ptáků na jezerech minimální se zhoršující se tendencí. Je nezbytné pro obnovu vhodných podmínek pro hnízdění mokřadních ptáků podél některých břehů či jejich úseků dřeviny zcela odstranit (podle situace ponechávat v dotčených plochách jen letité mohutné stromy) a tento stav následně průběžně udržovat. Jako velmi žádoucí se jeví ponechání mrtvé dřevní hmoty ve vodě (viz publikace Význam a management dřevní hmoty v tocích).

Shrnutí základních principů péče o přírodní památku investičního charakteru:

Plán péče předpokládá realizaci projektu revitalizace Holáseckých jezer v souladu s plánem zpracovaným ATELIERem FONTES, s.r.o. Jedná se zejména o následující zásahy.

ÚPRAVY PŘÍBŘEŽNÝCH PLOCH

Na vytipovaných místech (tj. Kašpárkovo, Roučkovo, Ledárenské, Plavecké jezero) je vhodná úprava příbřežních ploch ve prospěch mokřadní vegetace, a to snížením terénu a vybudováním ploch mělké vody (dle velikosti plochy s proměnlivou hloubkou) a mírným svahem směrem k břehu. V místech existující příbřežní rákosiny bude vhodné tuto zachovat a terén upravit až za její vnější hranici. Počítá se rovněž i s úpravou příbřežních ploch v podobě vytvoření litorálu v Opletě, včetně odstranění stávajících betonových panelů.

REKONSTRUKCE STÁVAJÍCÍCH PROPUSTKŮ

Rekonstrukce propustků mezi jezery je důležitá s ohledem na možnost regulace pohybu ryb mezi jezery. Existence ryb v území se sice neslučuje s ochranou přírody, avšak s ohledem na dosavadní využívání území, není možno jejich naprosté vyloučení. Jako nezbytné se proto jeví nalezení shody o rybářském využívání zvláště chráněného území. Výsledkem by měla být podmíněná přípustnost výskytu stanovených druhů ryb. Pro účinnost navržených opatření je třeba do budoucna počítat s úpravou propustků (resp. vybudováním nových propustků).

VYTVOŘENÍ PODMÍNEK PRO AKVATICKOU RÁKOSINU

Podél břehu Ledárenského a Plaveckého jezera bude umožněno přeskupení sedimentu v rámci vodní plochy tak, aby byly vytvořeny podmínky pro rozšíření akvatické rákosiny. Pro stabilizaci sedimentu budou instalovány dřevěné konstrukce.

VYBUDOVÁNÍ ZÁCHRANNÝCH TŮNÍ

Jedná se o vybudování záchranných túní v korytě Černovického potoka. Aby byla zachována funkčnost túní, je třeba počítat s jejich občasnou údržbou a čištěním.

ODSTRANĚNÍ BETONOVÝCH PEREFABRIKÁTŮ (opevnění)

Jedná se o odstranění betonového opevnění jezer Lávky a Opletě.

REALIZACE NAUČNÉ STEZKY

Realizace naučné stezky kolem jezer spočívající zejména v sestavení a umístění informačních tabulí, včetně umístění vyhlídkových mol na předem určených místech zvláště chráněného území.

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásmá včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Z hlediska ochrany přírody je jakékoliv využívání zvláště chráněného území v rozporu s tímto plánem péče nežádoucí. Je třeba zahájit jednání o rybářském využívání zvláště chráněného území. Cílem by mělo být především vyloučení jakékoliv rybářské aktivity na vybraných vodních plochách

(zejména na Strakově jezeře a jezeře Kocábka). Jak z hlediska vlastního rybolovu či nasazování ryb, tak z hlediska vegetačních úprav za účelem vytváření míst pro rybáře podél břehů obou jezer (rákosové porosty musí být po celých obvodech souvislé, nikoliv přerušované). Současně je třeba eliminovat aktuální rybí obsádku a vytvořit efektivní ochranu z hlediska možného pronikání velkých ryb. Součástí dohody musí být rovněž i vzájemná dohoda týkající se složení rybí obsádky v rybářský využívaných nádržích.

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Přírodní památka je označena sloupky s malým státním znakem. Označení bude průběžně kontrolováno a dle potřeby opravováno, případně doplňováno. Podrobná dokumentace zaměření přírodní památky (včetně ochranného pásma) je uložena na OŽP KrÚ JmK.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

Plán péče doporučuje zvážit nové vyhlášení zvláště chráněného území za účelem změny formulace bližších ochranných podmínek ve zřizovacím předpisu a upřesnění průběhu hranice. Činnosti uvedené ve stávajícím zřizovacím předpisu by byly nově formulovány nikoliv jako zákazy, ale jakožto činnosti vázané v souladu s právním řádem České republiky na souhlas orgánu ochrany přírody.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejnosti

Plán péče předpokládá regulaci rekreačního a sportovního využívání území usměrněním přístupu veřejnosti zvoleným vedením tras, naučných stezek, cyklostezek a umístěním návštěvnického mobiliáře tak, jak je uvedeno v Plánu revitalizace PP Holásecká jezera, zpracovaném ATELIERem FONTES, s.r.o.

3.6 Návrhy na vzdělávací využití území

Plán péče předpokládá vybudování pěší trasy pro návštěvníky přírodní památky s vybavením v podobě informačních panelů naučné stezky, laviček a vyhlídkových mol. Doporučené trasování bylo vymezeno v Plánu revitalizace PP Holásecká jezera, zpracovaném ATELIERem FONTES, s.r.o.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

Výzkumy na území přírodní památky lze provádět pouze se souhlasem orgánu ochrany přírody, kterým je OŽP KrÚ JmK. Průběžně bude sledován vývoj území a podle potřeby doplňována přírodovědná inventarizace. V rámci biotechnických či revitalizačních zásahů bude prováděna fotodokumentace a průběžně bude prováděno jejich vyhodnocování.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací)

Tab. III.: Předpokládané náklady hrazené OOP

Druh zásahu (práce) a odhad množství (např. plochy)	Orientační náklady za rok (Kč)	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Jednorázové a časově omezené zásahy		
Výroba a instalace informačního panelu (2016/2017) (pozn. jen pokud nebude realizována naučná stezka dle Plánu revitalizace PP Holásecká jezera)	15 000,-	15 000,-
Zaměření (pozn. jen v případě nového vyhlášení ZCHÚ)	70 000,-	70 000,-
Jednorázové a časově omezené zásahy celkem (Kč)		85 000,-
Opakované zásahy		
Kontrola a údržba pruhového značení + tabulí se státním znakem+ informačního panelu (1 x 5 let)	10 000,-	20 000,-
Redukce náletových dřevin (1x 3 roky)	5 000,-	15 000,-
Kosení (každoročně)	5 000,-	50 000,-
Opakované zásahy celkem (Kč)		85 000,-
Náklady celkem (Kč)		170 000,-

4.2 Použité podklady a zdroje informací

Dokumentace zpracovaná geodetickou kanceláří Ing. Marcela Sedláčka: Přírodní památka „Holásecká jezera“, Brno, 2009 (pozn. deponována na OŽP KrÚ JmK v Brně).

Fotografická dokumentace poskytnutá Ing. Hanou Kašpaříkovou

Fotografická dokumentace OŽP KrÚ JmK

Terénní průzkumy zvláště chráněného území prováděné v letech 2002-2012 Josefem Martiškem MATUŠKA, P., 2002: Plán péče PP Holásecká jezera 2002-2012 (pozn. deponován na OŽP KrÚ JmK v Brně).

MARTIŠKO, J., 2003: Doporučení k revitalizaci PP Holásecká jezera (pozn. deponováno na OŽP KrÚ JmK v Brně).

Ministerstvo životního prostředí: Význam a management dřevní hmoty v tocích

Plán revitalizace Holáseckých jezer, zpracovatel ATELIER FONTES, s.r.o., 2012 (pozn. deponován na OŽP KrÚ JmK v Brně).

Plán revitalizace Holáseckých jezer – projekt tůněk, zpracovatel ATELIER FONTES, s.r.o., září 2013 (pozn. deponován na OŽP KrÚ JmK v Brně).

Revitalizace přírodní památky Holásecká jezera, A.KTI, s.r.o. (DUR, revize 2, 10/2007) (pozn. jedná se o již neaktuální dokument)

4.3 Seznam používaných zkratek

MMB – Magistrát města Brna

OOP – orgán ochrany přírody

OŽP KrÚ JmK – Odbor životního prostředí Krajského úřadu Jihomoravského kraje

PP – přírodní památka

ZCHÚ – zvláště chráněné území

5 Plán péče zpracoval

Josef Martiško

ČSOP – základní organizace Brněnsko

Pustiměřské Prusy 203, 683 21 Pustiměř

6 Schválení plánu péče

Potvrzení o schválení plánu péče pro PP Holásecká jezera na období 2015 - 2024.

Vydáno pod č.j.:

V Brně dne

Podpis:
(razítka)

7 Přílohy

Příloha č. 1:

Fotografická dokumentace ZCHÚ

Příloha M1:

Orienteční mapa s vyznačením území

Příloha M2:

Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

Příloha M3:

Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

FOTO: Holásecká jezera - pravděpodobně Plavecké jezero (40. léta 20. století)

PP Holásecká jezera

FOTO: Holásecká jezera - pravděpodobně Roučkovo jezero (40. léta 20. století)

FOTO: Fragment prastaré hlavaté vrby u přístupové cesty na hráz Plaveckého jezera (2013)

FOTO: Fragment prastaré hlavaté vrby u přístupové cesty na hráz Plaveckého jezera (2013)

PP Holásecká jezera

FOTO: Fragment prastaré hlavaté vrby po vypálení (2014)

FOTO: Jedna z nově vybudovaných tůníí pravobřeží Roučkova jezera (2013)

FOTO: Ohryz dokládající přítomnost bobra evropského (2013)

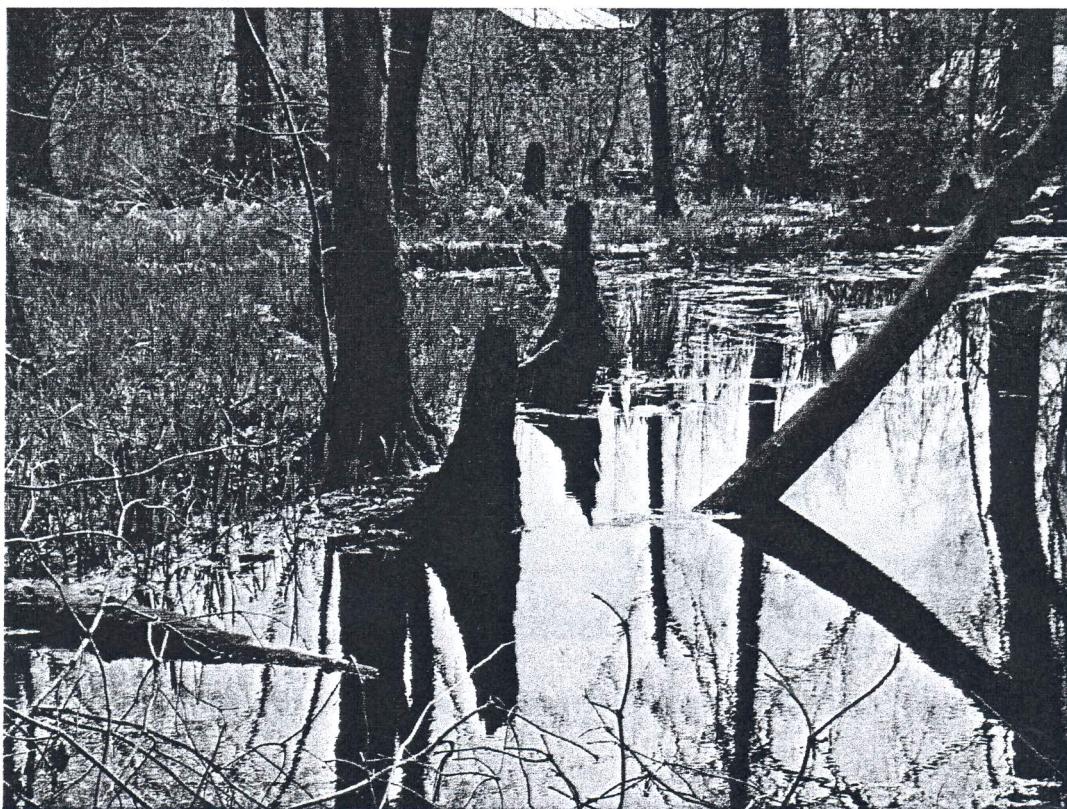

FOTO: Mokřadní biotop v severním lesíku (2013)

PP Holásecká jezera

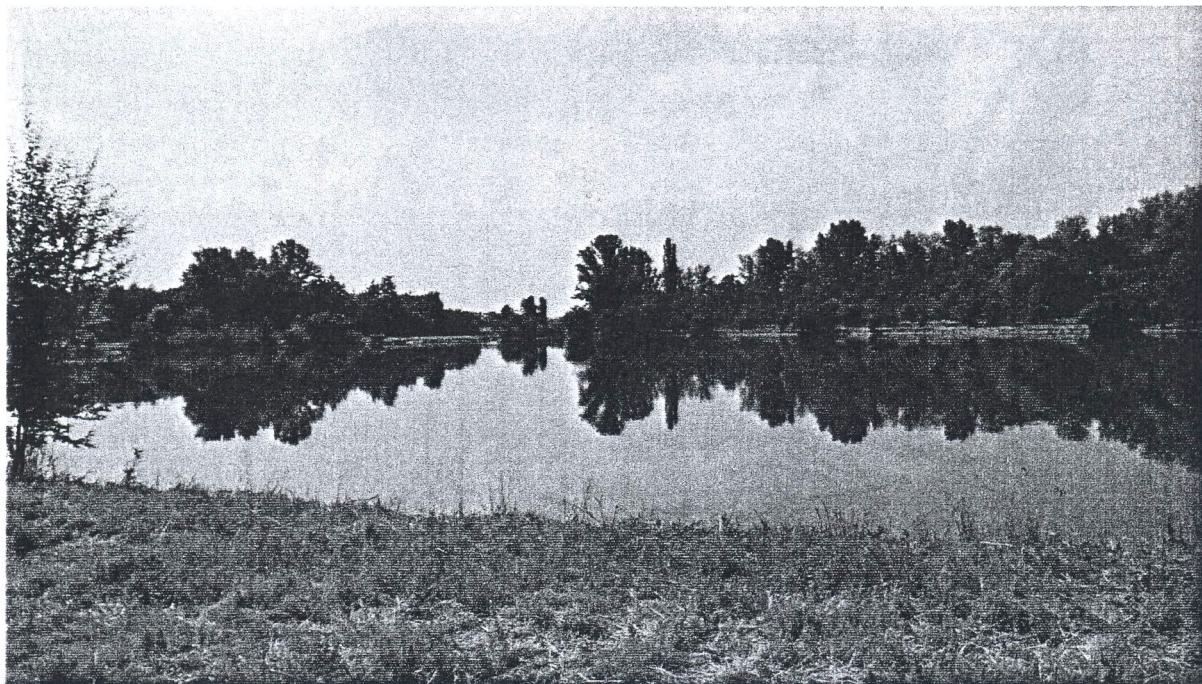

FOTO: Pohled na jižní část vodní nádrže Opleta (2014)

FOTO: Pohled na severní část vodní nádrže Opleta (2014)

PP Holásecká jezera

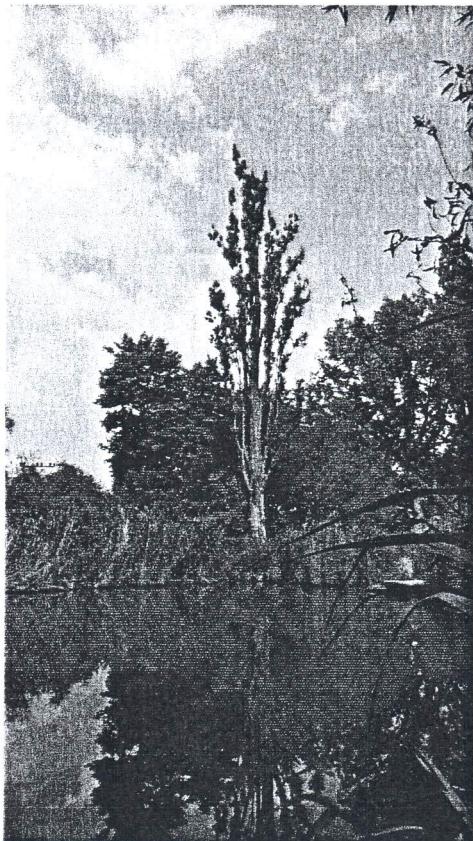

FOTO: Pohled na ořezaný topol u Strakova jezera (2014)

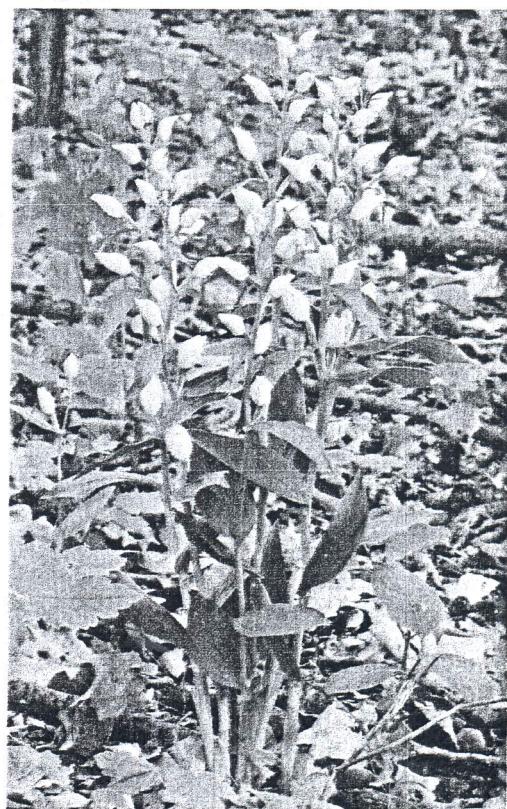
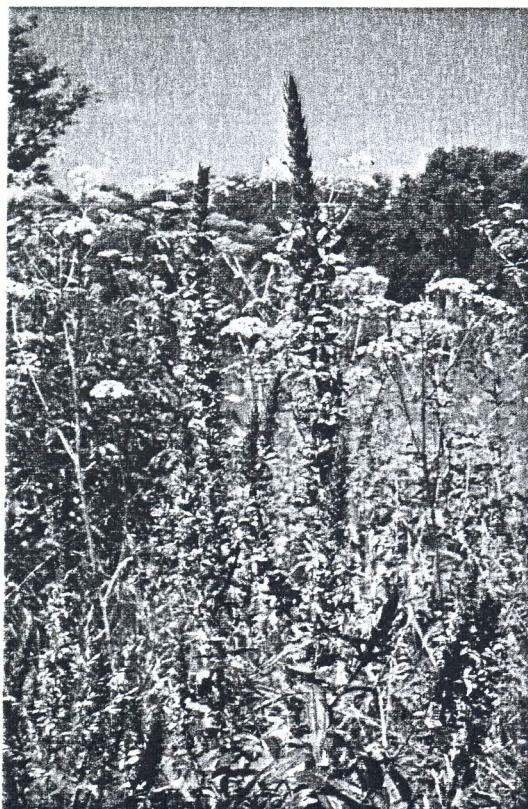
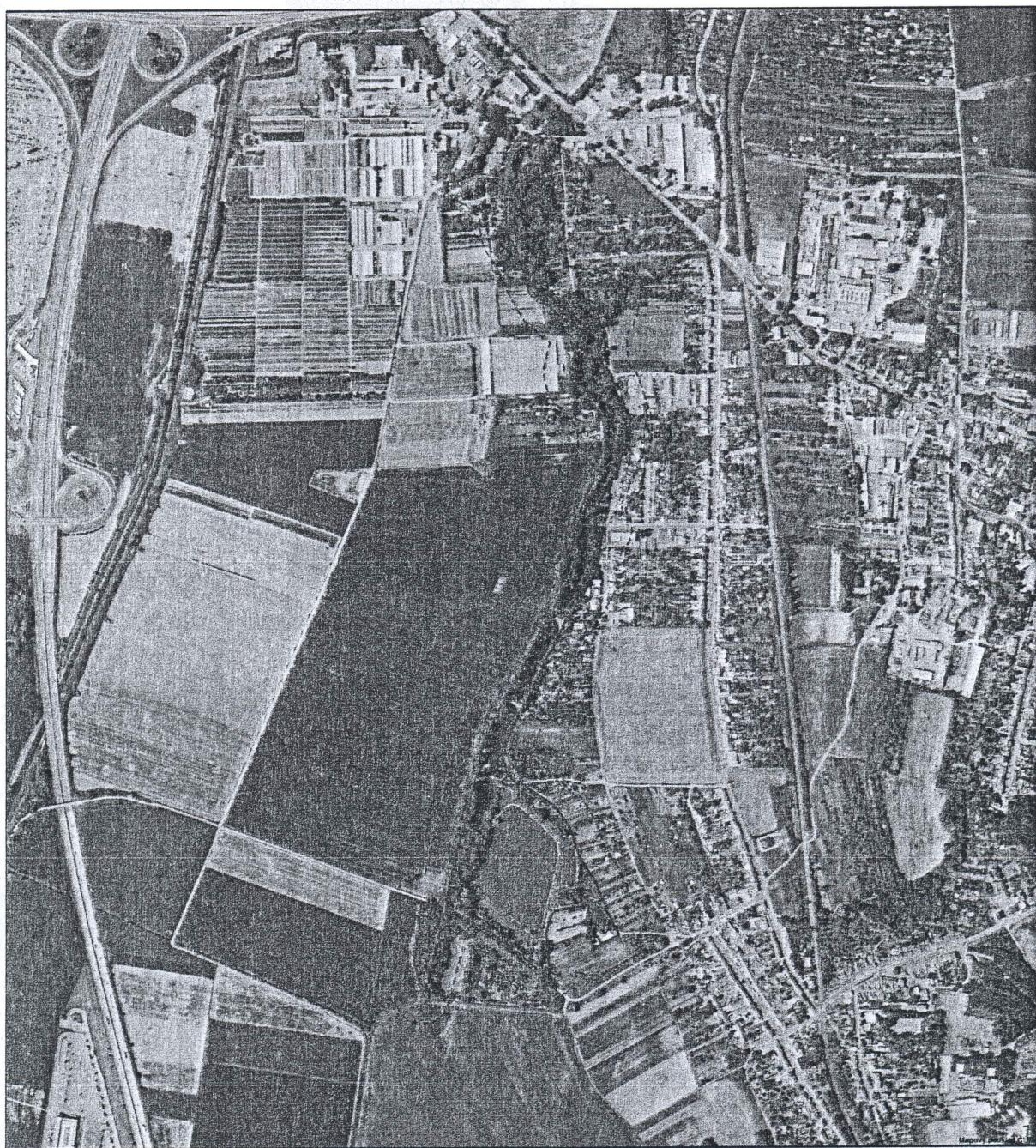
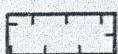

FOTO: Kyprej vrbice a okrotice bílá na Holáseckých jezerech (2012)

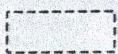
Grafické znázornění hranic Přírodní památky Holásecká jezera

0 100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000 m

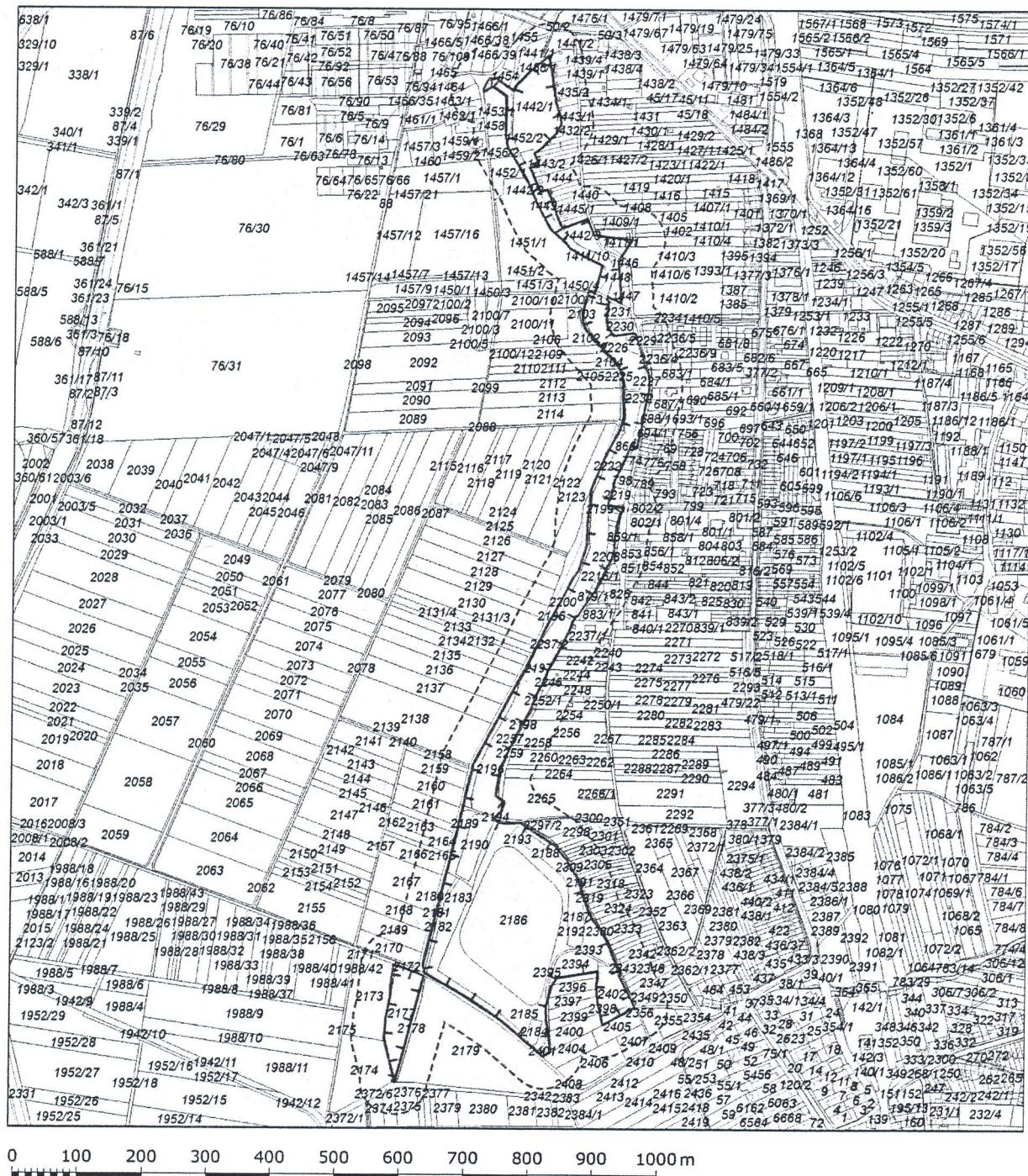
přírodní památka

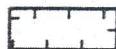
ochranné pásmo MZChÚ

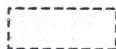
Grafické znázornění hranic Přírodní památky Holásecká jezera

0 100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000 m

přírodní památka

ochranné pásmo MZChÚ

Grafické znázornění hranic Přírodní památky Holásecká jezera

